

Posudek diplomové práce

Lucie MLADOVÉ: Od hloubkové struktury věty k diskurzním vztahům: Diskurzní vztahy v češtině a jejich zachycení v anotovaném korpusu

Cílem diplomové práce Lucie Mladové bylo zamyslet se nad tím, do jaké míry závislostní vztahy v rámci hloubkové stavby věty mohou být základem pro popis výstavby nadvětných celků. Materiálem pro autorčin výzkum je syntakticky anotovaný Pražský závislostní korpus. V průběhu práce nad tímto materiálem získala autorka také možnost seznámit se s přístupem vedoucím k tzv. Penn Discourse Treebank (v práci nazývaný „filadelfský“, protože vznikl na University of Pennsylvania ve Philadelphii), tedy ke korpusu, v němž jsou vyznačeny základní diskurzní vztahy pomocí tzv. konektorů a jejich argumentů.

To umožnilo mj. srovnat dva přístupy, které v jistém smyslu postupují opačnými směry: v pražském přístupu se vychází od věty k textu, tedy na základě vztahů uvnitř věty se postulují možné vztahy diskurzní, a ve filadelfském přístupu se vychází od postulovaných vztahů mezi textovými segmenty a v textu se pak hledají „konektory“, tedy výrazy, které jednotlivé segmenty (chápané jako argumenty konektorů) spojují.

Těžiště práce Lucie Mladové spočívá v analýze textových vztahů, jejichž exponenty (vyjadřovací prostředky) svým způsobem „vybočují“ z gramatické struktury věty a zároveň navazují na předchozí kontext: v Pražském závislostním korpusu je takovým exponentům přiřazována specifická funkce (funktor) PREC(ding context). Záměrem autorů anotačního scénáře bylo umožnit těm, kteří budou s anotovaným korpusem pracovat, jednoduchým způsobem výskytu tohoto funktoru vyhledat a analyzovat, jak je možné podrobněji vztahy, které jsou tímto funktorem vyznačené, dále třídit právě z hlediska diskurzních vztahů.

Výsledkem diplomové práce je zachycení různých funkcí konektivních prostředků v češtině. Autorka se zamýšlí nad obecnými otázkami spjatými s pojetím diskurzu, diskurz vidí jako provázanou síť syntaktických, sémantických a pragmatických vztahů a na základě studia dvou přístupů k anotování textů a empirického studia materiálu těmito anotačními přístupy zachyceného dochází k porovnání vztahů zachycených uvnitř věty a vztahů nadvětných.

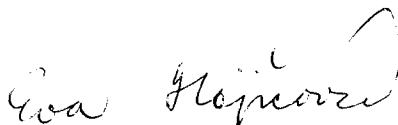
Výrazným kladem předložené diplomové práce je právě skloubení zamyšlení teoretického s empirickým výzkumem. Autorka využívá materiálu poskytovaného počítačovým korpusem, což je postup progresivní a nesporně užitečný a stále ještě v kontextu české bohemistiky (především z hlediska hloubkové stavby věty a struktury diskurzu) přístup poměrně vzácný a vyžadující jak hluboké znalosti lingvistické tak i značnou počítačovou gramotnost.

Z tohoto hlediska mám k práci jednu připomínku: autorka tuto přednost svého přístupu považuje natolik za samozřejmou, že z textu diplomové práce není dostatečně zřejmé, s jakými překážkami se ve svém výzkumu musela střetávat a co všechno musela ve své práci zvládnout.

Po formální stránce je práce psána velmi kultivovaně, srozumitelně, a práce je dobře strukturována. Z textu je jasné, z jakých předpokladů autorka vychází a k čemu směřuje. Také dodané přílohy jsou pro čtenáře velmi přehledné a vhodně text doplňují.

Závěrem konstatuji, že jde o práci výbornou.

V Praze 11. ledna 2007

Prof. PhDr. Eva Hajičová, DrSc
Ústav formální a aplikované lingvistiky
MFF UK

Malostranské nám. 25
118 00 Praha 1

Doporučuji vzhledem k vysoké hodnotě předložené
diplomové práce, aby byla uznána jako práce
rigorózní a na jejím základě by měl být udělen
titul PhDr.

11. ledna 2007

